

Mäntyharjun kunta / Varhaiskasvatuspalvelut

Toimintasuunnitelma 2023–2024

MÄNTYHARJU.
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma toimintavuodelle 2023–2024

JOHDANTO	2
1 VARHAISKASVATUKSEN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET	3
2 HYVÄ ARKI JA LAADULLISET TAVOITTEET.....	6
2.1 Laadulliset tavoitteet toimintakaudelle 2023–2024.....	7
3 LAPSEN OSALLISUUS JA HYVINVOINTI	8
3.1 Lapsi aktiivisena toimijana ja oppijana	8
3.2 Kiusaamisen ehkäisy	9
3.3 Tunne- ja vuorovaikutustaidot.....	9
3.3.1 Tunteet hukassa -metsäseikkailu.....	10
3.4 Kerhotoiminta	10
4 OPPIMIS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT	11
4.1 Lähiluonto oppimisympäristönä	11
4.2 Leikkiympäristöt oppimisen tukena.....	12
4.3 Paikka rauhoittumiselle	12
5 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPPIMISEN ALUEET	12
6 MONIALAINEN YHTEISTYÖ, TIEDOTTAMINEN JA MUU VIESTINTÄ.....	15
6.1 Monialainen yhteistyö	15
6.2 Yhteistyö ja tiedottaminen huoltajille	16
7 LAPSEN TUKI.....	17
8 DOKUMENTOINTI, ARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN.....	18
9 HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TYÖHYVINVOINTI.....	19

JOHDANTO

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma perustuu varhaiskasvatuslakiin (540/2018), Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan, kuntastrategiaan, hyvinvointisuunnitelmaan ja kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmaan varhaiskasvatuksessa.

Kunnallista varhaiskasvatustyötä ohjaavat arvot:

Lapsella on oikeus saada tasa-arvoista kohtelua, lapsen etu tulee huomioiduksi, lapselle suodaan mahdollisuus täysipainoiseen kehittymiseen, lapsen mielipiteet kuullaan ja otetaan huomioon (Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelma).

Varhaiskasvatuksen arvot ja toiminnan punainen lanka ohjaavat tiimihenkilöstön määrittelemiä tiimien arvoja, jotka kirjataan ryhmävasuun myös huoltajien nähtäväksi.

Kuntastrategian arvot YHDESSÄ, UUDISTUEN ja POSITIIVISESTI näkyvät varhaiskasvatuksen strategisissa painopisteissä. Arvoja pyritään jalkauttamaan ja tuomaan näkyväksi toimintavuoden aikana erilaisin keinoin.

Toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten päiväkotit Mustikkatassussa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatusta pedagogisesti toteutetaan ja kehitetään. Käytännön toteuttamissuunnitelmat tehdään jokaisessa lapsiryhmässä lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden erilliseen suunnitelmaan.

Toimintasuunnitelma laaditaan koko toimintavuodelle ja siihen kirjataan painopistealueet, vuoden teema sekä kehittämiskohteet.

Lisäksi jokaisessa tiimissä tehdään:

- tiimisopimus / ryhmävasun tiimin arvot
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelmat
- ryhmäkohtainen toimintasuunnitelma (taulukko)

Toimintavuodesta tehdään varhaiskasvatuksen yhteinen toimintakertomus.

Toiminnan punaisena lankana on:

LEIKKI, VUOROVAIKUTUS JA LÄSNÄOLO

---

1 VARHAISKASVATUKSEN VISIO JA STRATEGISET PAINOPISTEET

Varhaiskasvatuksen visio:

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatus on lasta kuulevaa ja kunnioittavaa, pedagogisesti laadukasta, arjessa kasvattavaa toimintaa, jossa vanhemmat ovat osallisia.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatusta kehitetään varhaiskasvatuslain 3§:n tavoitteiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Alla olevissa pitkän aikajänteen ohjelmakorteissa /strategisissa painopisteissä nostetaan esille kuusi eri teemaa. Teemojen painotus vaihtelee vuosittain. Teemojen tavoitteissa pyritään huomioimaan kuntastrategia, kunnan hyvinvointisuunnitelma ja talousarvion tavoitteet. Pedagogisessa johtamisessa toiminnan suunnittelulla ja sen toteutuksella on tärkeä merkitys vision toteuttamiseksi.

1. Strateginen teema:

Lapsen ja perheen hyvinvointia edistävä varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- luodaan yhteiset linjaukset ja periaatteet (sisällölliset suunnitelmat ja linjaukset, vast, henkilöstöä koskevat pelisäännöt ja linjaukset)
- varhaiskasvatuksessa on osaavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä
- laadunhallintatyölle luodaan rakenteet, jotka varmistavat varhaiskasvatustyön säännöllisen monipuolisen arvioinnin
- henkilökunnan resurssoinnin on oltava riittävä lain ja asetuksen mukaisesti

Toiminta:

- yhteinen keskustelu; keskusteleva toimintakulttuuri
- toimintaympäristön luominen ja siihen sitoutuminen
- kulttuuri- ja liikuntakasvatusta tukeva toiminta (kulttuurikasvatussuunnitelma)
- luonto oppimisympäristönä
- yhteiset käsitteet ja periaatteet
- kehittämis- ja koulutussuunnitelma
- varhaiskasvatuslain juurruttaminen työhön
- varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen/juurruttaminen, kuntavasu VASU'22
- henkilöstösuunnitelmassa huomioitava varhaiskasvatuksen opettajien määrä myös tulevaisuudessa
- kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen, tunnekasvatus

2. Strateginen teema:

Kehittämiseen ja osaamiseen perustuva, innovatiivinen toiminta

Strateginen tavoite:

- uudet toimintamallit ja työtavat
- hallintokuntien ylittävät palvelut – monialaisuus; varhaiskasvatus, koulu, nuorisotyö, sosiaalityö, terveydenhuolto, perhepalvelut, kolmas sektori
- verkostoituminen
- perhepäivähoito säilyy ja kehittyy
- asiakaslähtöinen palvelu

Toiminta:

- kokeiluja; pilotteja ja hankkeita
- yhdessä tekemistä
- pienryhmätoiminta jokapäiväiseksi
- kokopäiväpedagogiikka
- lapsikeskeinen ja -lähtöinen toiminta, pois opetus- ja tuokiokeskeisyydestä
- henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja lisääminen
- sähköinen asiointi
- toimivat palautejärjestelmät
- lasten havainnointi ja toiminnan dokumentointi
- oman työskentelyn arviointi

3. Strateginen teema:

Kestävän kehityksen periaatteella toimiva varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- varhaiskasvatus toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- varhaiskasvatussuunnitelmassa kuvataan käytössä olevat kestävän kehityksen toimintaperiaatteet

Toiminta:

- hankinnat kestävän kehityksen periaatteilla
- toiminta lasten kanssa kestävän kehityksen periaatteita noudattaen
- lasten ohjaaminen kestävään kehitykseen
- ulkopuolisen ympäristöosaamisen hyödyntäminen

4. Strateginen teema:

Hyvälle yhteistyölle rakentuva varhaiskasvatus

Strateginen tavoite:

- yhteistyö huoltajien kanssa on varhaiskasvatustyön perusta. Siinä yhdistyvät huoltajien ja henkilöstön asiantuntemus tasavertaisessa vuorovaikutuksessa
- hyvän yhteistyön hengessä varhaiskasvatustoimintaa suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta

Toiminta

- vanhempien, lasten osallisuuden lisääminen
- varhaiskasvatuksen hyvä aloitus
- lapsen varhaiskasvatussuhteeseen kestävä luottamuksellinen yhteistyö
- henkilöstö edistää huoltajien verkostoitumista ja mahdollisuuksia osallistua varhaiskasvatuksen yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin

- perheiden kohtaamisessa huomioidaan monimuotoiset perheet ja erilaisten perheiden tarpeet
- varhaiskasvatuksessa on huomioitava eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten ja perheiden tarpeet ja oikeudet
- perheillä on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatusta koskevaan toiminnan suunnitteluun
- yhteistyö on myös yhteisöllistä vanhempien keskinäistä vuorovaikutusta
- monialainen yhteistyö
- hyvinvointialueen kanssa muodostuvat yhteistyökuviot perheiden hyvinvointia tukeviksi
- palveluohjaus

- henkilöstö tunnistaa perhekäsityksen muutokset, eri sukupolvien erot ja monikulttuurisuuden tuomat haasteet
- hyvät vuorovaikutustaidot
- asiakkaan kohtaaminen
- palautejärjestelmä
- asiakastytytyväisyyskyselyt
- monialainen yhteistyö lasten hyvinvoinnin tukemiseksi
- hyvinvointialueen palveluohjauksesta tiedottaminen perheille
- yhteistyömuodot hyvinvointialueella

5. Strateginen teema:

Taloudellinen ajattelu ja vastuullisuus

Strateginen tavoite:

- palveluprosessit huomioiva budjetointi
- taloudellisesti tehokasta ja joustavaa palvelua

Toiminta:

- henkilöstön koulutus
- henkilökuntaresurssin joustava käyttö
- palvelua tarjotaan kysynnän mukaan eri toiminta-aikoina ja eri vuorokaudenaikoina
- järkiperäinen ja tarpeenmukainen rekrytointi

6. Strateginen teema:

Osallisuuteen perustuva, luova, suvaitseva toimintakulttuuri ja toimiva johtaminen

Strateginen tavoite:

- varhaiskasvatus perustuu henkilöstön hyvinvointiin, osaamiseen ja hyvään johtamiseen
- kehittämistoiminnassa ja päätöksenteossa hyvä henki ja vaikuttamisen mahdollisuus
- esihenkilö vahvistaa henkilöstön osaamista ja varhaiskasvatuksen uusia linjauksia
- vuorovaikutus perheiden, henkilöstön, johdon ja poliittisten päättäjien välillä

Toiminta:

- työyhteisöissä kehitetään toimintaa perheiden tarpeiden pohjalta nykyisiä käytäntöjä arvioiden ja uusia malleja etsien
- kuntavasussa linjataan toimintaperiaatteet ja kuvataan toimintakulttuuri
- työntekijät verkostoituvat ja osallistuvat työryhmien työhön
- kehitetään henkilöstön hyvinvointia edistäviä toimintamalleja

2 HYVÄ ARKI JA LAADULLISET TAVOITTEET

Varhaiskasvatuksen toimintamuodot Mäntyharjulla ovat:

1. Päiväkoti Mustikkatassu on vuoropäiväkoti. Päiväkoti on pääsääntöisesti auki klo 6.30–17.00 välisenä aikana.

Vuorohoito on varhaiskasvatuspalvelua, jota tarjotaan klo 18.00–06.00 ja/tai viikonloppuna ja arkipyhinä. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta. Vuorohoitoa tarjotaan, kun molemmat huoltajat ovat samanaikaisesti työvuorossa. Vuorohoitoon on laadittu linjaukset.

- ✓ iltahoito klo 18.00–22.00
- ✓ yöhoito klo 22.00–06.00
- ✓ ympärivuorokautinen hoito, joka järjestetään kaikkina vuorokaudenaikoina ja kaikkina viikonpäivinä (poikkeus juhannus ja jouluku).

2. Omassa kodissaan työskentelevät perhepäivähoitajat taajamassa ja Toivolassa.

Perhepäiväkodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät vielä ole perusopetuksessa. Lisäksi ryhmässä voi olla yksi esikoululainen tai koululainen osapäiväisessä hoidossa.

Perhepäivähoitajan säännöllinen työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Työajan tulee ta-
soittua ennalta laaditun työvuoroluettelon mukaisesti em. viikkotuntimäärään työaikajakson aikana.

Toiminta-aika:

Syyskausi 1.8.-31.12.2023

- syyslomaviikolla 23.10.-29.10.2023 (vk 43) ja koulun joululomalla 23.12.2023-7.1.2024 (vk 51–1) esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään päiväkotimustikkatassussa ja perhepäivähoidossa.

Kevätkausi 1.1.-31.7.2024

- hiihtolomaviikolla 26.2.-3.3.2023 (vk 9) ja koulun kesälomalla 1.6.-31.7.2024 esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään päiväkotimustikkatassussa ja perhepäivähoidossa.

Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatuksessa painotetaan hyvää arkea, lapsen osallisuutta, leikkiä ja sensitiivistä vuorovaikutusta, jotka edistävät lasten ja aikuisten hyvinvointia.

Hyvä arki muodostuu:

- sensitiivisestä ja lasta huomioivasta yhdessäolosta,
- koko päivän kattavasta monipuolisesta, pedagogisesti suunnitellusta toiminnasta
- päivittäisestä fyysisestä aktiivisuudesta, levosta ja ruokailosta.

2.1 Laadulliset tavoitteet toimintakaudelle 2023–2024

TOIMINTAKAUDEN 2023-2024 PAINOTUKSET JA KEHITTÄMISEN KOHTEET:

- kokopäiväpedagogiikka
- yhteistoiminnan kehittäminen – samat tavoitteet, teemat päiväkodissa ja perhepäivähoi-
dossa, toteutus päiväkodissa väriiimeissä
- tavoitteiden ja laadun toteutumisen varmistaminen jokaisessa lapsiryhmässä
- havainnointi ja arviointi pedagogisen toiminnan osana
- inklusiivisuus; lapsi osana ryhmää
- lapsen tuki; prosessit ja käytänteet

1. Varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisuus toteutuu kokopäiväpedagogiikkana, jolloin kaikki päivän tilanteet ovat tärkeitä lapsen kasvu- ja oppimiselle.

Toimenpiteet toimintakaudella 2023–2024:

- tiimisopimus kokopäiväpedagogiikan ja tiimitoiminnan perustana ja työntekijän perehdyttä-
jänä
- tiimipalaverit pidetään säännöllisesti
- isossa tiimissä painopiste suunnittelussa
- ryhmissä tehdään pedagogista työvuorosuunnittelua
- ryhmäkohtaisissa tiimipalaverissa arvioidaan kokonaisvaltaista tiimitoimintaa ja tiimin vuorovaikutustapaa

2. Pienryhmätoiminta on keskeinen työtapa, joka tukee lapsen osallisuutta.

Toimenpiteet toimintakaudella 2023–2024:

- ryhmät muodostetaan pedagogisin perustein joustavasti vastaamaan lasten tarpeita ja ver-
taistukea
- panostetaan lasten havainnoinnin dokumentointiin
- lasten vahvuuksia hyödynnetään toiminnan suunnittelussa
- lasten osallisuutta vahvistetaan toiminnan arvioinnissa
- lasten osallistumista toiminnan suunnitteluun kehitetään laaja-alaisesti ja leikin avulla

- 3. Kehitämme toimintaa inklusion periaatteiden mukaisesti. Kiinnitämme huomiota, että jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään ja osallistua yhteiseen toimintaan lapsen omalla tavalla.**

Toimenpiteet toimintakaudella 2023–2024:

- ryhmissä kiertää varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka tukee ryhmien yleisen tuen menetelmien toteutumista ja arviointia
- lapsen tuki toteutuu lakisääteisesti
- tuen muodot kirjataan vasuun ja niitä arvioidaan inklusiivisuuden näkökulmasta
- tuen käsikirja otetaan käyttöön
- osallisuuden opas – miten huoltajat ja lapset voivat osallistua varhaiskasvatuksen arkeen

- 4. Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa. Lapsen vasuun on tärkeää kirjata lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja mahdollinen tarvittava tuki.**

Toimenpiteet toimintakaudella 2023–2024:

- kehitämme keinoja, joilla lapsi tulee kuulluksi vasun laadinnassa (esim. kuvatuki, tarinallistaminen)
- lapsella mahdollisuus ikä ja kehitystaso huomioiden osallistua vasukeskusteluun
- lapsen vasut on tehty sovitun aikataulun mukaan
- lapsen tuen muodot ja taso kirjataan lapsen vasuun tuen suunnitelman mukaisesti
- lapsen vasuja arvioidaan
- lapsen vasuja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja pienryhmien suunnitelmissa

3 LAPSEN OSALLISUUS JA HYVINVOINTI

3.1 Lapsi aktiivisena toimijana ja oppijana

Lapsilla on mahdollisuus omiin ajatuksiin. Jokainen lapsi saa vaikuttaa ja heidän mielipiteitään kuunnellaan

- Lasten kokoukset
- Mind map -työskentely

Erilaisten vuorovaikutussuhteiden mahdollistaminen. Painotus hyviin tapoihin, toisten huomioimiseen ja vertaissovitteluun

- Lapsen mielipiteiden kuuleminen ja kunnioittaminen
- Tunteiden sanoittaminen
- S2 -ohjaus

Oppiminen mahdollistetaan jokaisessa arjen tilanteessa (esim. ruokailussa, pukemisessa)

- Kuvatuki itseohjautuvuuden tukena
- Strukturoitu ja selkeä oppimisympäristö sisällä

- Oma paikka pukemiselle ja ruokailuun
- Aikuisen malli ruokailussa

Lapsilla on mahdollisuus opetella moniluku- ja digitaitoja valvotusti

- Kirjaston PELAA-hanke tuottaa tukimateriaalia ja ohjausta lasten pelaamisen tukemiseen ja ohjaamiseen
- Seppo-pelin käyttö osana lasten toimintaa
- Monilukutaidon mahdollistavat sovellukset käyttöön
- Tarvittaessa henkilöstön koulutus erilaisten sovellusten käyttöön

Lapsilla on mahdollisuus valita vapaaehtoisten toimintojen välillä

- Materiaalit ovat lasten ulottuvilla
- Oppimisympäristöt suunnitellaan lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti
- Leikkitalu ja kuvitetut leikkitalat auttavat lasta itseohjautuvuuteen leikin valinnassa
- Leikkien suunnittelu ja rakentaminen yhdessä lasten kanssa

Lasten itsearviointin kehittäminen/harjoittelu

- erilaiset keskustelut, hymynaamat ja peukutukset
- viikon tähtihetket
- mahdolliset reissuvihkot (vieraskieliset lapset)

3.2 Kiusaamisen ehkäisy

Syksyisin ryhmäytymisen jälkeen jokainen tiimi käy läpi kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman. Tiimin suunnitelmaan kirjataan tarvittavat toimenpiteet, joihin palataan aina tarvittaessa ja ne päivitetään tilanteen mukaan.

Oleellista on huolehtia ryhmäytymisen onnistuminen ja jokaisen yksilön huomioiminen. Ennakoivalla työllä on iso merkitys kiusaamisen ehkäisyssä. Kasvattajan läsnäolo sekä nopea asioihin puuttuminen ovat avainasemassa.

- erilaiset ryhmäytymistä edesauttavat leikit ja pelit
- vertaissovittelu
- tunteiden sanoittaminen ja ilmaiseminen sallituilla tavoilla
- kaveritaitojen vahvistaminen
- sosiogrammi havainnointivälineenä
- puheeksiotto huoltajien kanssa

3.3 Tunne- ja vuorovaikutustaidot

Tunnekasvatus on yksi tärkeimmistä työkaluista, jonka kautta pyrimme vaikuttamaan kokonaisvaltaisesti lapsen sosioemotionaalisten taitojen tukemiseen varhaiskasvatuksessa.

Tunnekasvatusta toteutetaan päivittäin lapsiryhmissä ja mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimesta ohjattuna toimintana kaikille ikäryhmille päiväkodissa.

Tunteiden ilmaisemisen tukemiseksi otetaan käyttöön erilaisia kuvallisia ohjeita, joihin lapset voivat palata aina tilanteen niin vaatiessa.

Materiaaleja tunne- ja vuorovaikutuskasvatukseen ovat mm.:

- Maltti ja Sinni -tunnekortit
- Fanni -kirjat
- Virhusaaren seikkailut

3.3.1 Tunteet hukassa -metsäseikkailu

Tunteet hukassa -metsäseikkailu on metsään tai luontoympäristöön viety tunnetaitoseikkailu, joka on suunnattu alle kouluikäisille sekä alakoululaisille. Päiväkoti Mustikkatassun henkilöstö on koulutettu menetelmän käyttöön talvella 2021 Suomen Ladun toimesta Ilo kasvaa ulkona –hankkeen kautta.

Kukin lapsiryhmä toteuttaa tunnekasvatusta oman lapsiryhmänsä ikätaso huomioiden. Toimintavuonna 2023–2024 Tunteet hukassa materiaalin tunteista käsitellään: ilo, suru, pelko, rakkaus, kiukku.

Tavoitteena on:

- Lapsilähtöinen lähestyminen tunnekasvatukseen
- Opitaan erilaisia tunteita tarinoita ja mielikuvitusta hyödyntäen
- Opitaan erilaisten tunteiden tunnistamista ja niiden ymmärtämistä
- Luonnon ja eläinten kunnioittaminen
- Mielikuvituksen ja lapsen oman luovuuden kehittäminen
- Lapsen ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen yksin ja ryhmässä

3.4 Kerhotoiminta

Muita pienryhmiä, jotka tukevat lasten kehitystä, järjestetään lapsiryhmän tarpeen ja henkilöstön osaamisen mukaisesti.

Kieli- ja liikuntakerho (KiLi)	3–4-vuotiaat	syys-marraskuu helmi-huhtikuu	KiLi-materiaali	Vetovastuu kerhosta on kaikilla kasvatusvastuullisilla kasvattajilla.
Tunnetuokiot	2–5-vuotiaat	joka kolmas viikko	mm. Fanni, Sinni ja Maltti, Jukka-Hukka	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
Tarina- ja kuva-kerho	4–5-vuotiaat		mm. Marjamäki-materiaali ja Roihusten perhe, Jänistarinat	Vetovastuu kerhosta on kaikilla kasvatusvastuullisilla kasvattajilla.
S2 -ohjaus	3-5 -vuotiaat	2–3 kertaa kaudessa	mm. Kielen vuosikello (Oulun malli), Marjamäki-materiaali, Aamu-materiaali	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

4 OPPIMIS- JA TOIMINTAYMPÄRISTÖT

Oppimisympäristöjen tulee olla turvalliset ja terveelliset. Ympäristön tulee olla oppimista edistävä ja kehittävä sekä lasten ikä ja kehitys huomioonottava.

Oppimisympäristöjen rakentaminen perustuu ryhmän tarpeisiin ja kasvattajien havaintoihin. Oppimisympäristöjen muokkaamiseen lapset voivat vaikuttaa esim. lasten kokouksissa.

Lapsilta nousevat ideat, ajankohtaiset aiheet, kuukausiteema ja vuodenvaihteen mukaiset juhlat muokkaavat oppimis- ja toimintaympäristöä.

Päiväkodin sisätiloja tulee pystyä hyödyntämään monipuolisesti ja innovatiivisesti kaikkien lapsiryhmien näkökulmasta (pienryhmätilat, askartelutila, jumppasali, kotikeittiö). Lapsilla on käytettävissä leluja, kirjoja, pelejä. Tilat visualisoidaan siten, että lapsen on helppo hahmottaa eri toimintapisteen.

Päiväkodin käytävien hyödyntäminen lasta aktivoivana otetaan aktiivisempaan käyttöön lasten ikä ja kehitys huomioiden. Erilaiset hyppyradat, mielikuvitusleikit, sohvaryhmien hyödyntäminen lukemiseen tai odotusleikkeihin on mahdollista.

Ulkona päiväkodin piha-alueen leikkialueet ja -välineet tarkistetaan säännöllisesti. Pihan eri elementtejä ja alueita muokataan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan (esim. kesällä mahdollistetaan varjoisia leikkejä, liikuntavälineistön monipuolinen käyttö, pyörättömät perjantait, pelipäivä jne.).

Päiväkodin sisätilojen ja pihan siisteydestä, turvallisuudesta ja terveellisyydestä vastaa pääosin tekninen toimi, ja haluamme tehdä yhteistyötä ehdottamalla heille parannuskohteita. Tällaisia ovat mm. hiekkalaatikoiden aurinkovarjosten parantaminen ja rakentaminen, sisäilman viilentäminen kesällä, kiintokalusteisiin kuuluvien ikkunoiden ja ovien säle- tai pimennysverhojen uusiminen sekä ruoka- ja jumppasalin akustointi.

Perhepäivähoidossa oppimisympäristö on hoitajan koti, piha ja mahdolliset lähialueet (metsä, pelto, leikkipuisto). Perhepäivähoitajille annetaan mahdollisuus retkeillä taajamaan mm. kirjastoon, päiväkotiin, seikkailupuistoon. Perhepäivähoitosten osalta kuljetuksesta vastaa ammattiautoilijat, joiden käyttämiseen tehdään varaus talousarvioon.

4.1 Lähiluonto oppimisympäristönä

Eri vuodenaikoina hyödynnetään lähialueen metsiä ja leikkipuistoja oppimisympäristöinä. Metsässä olevat majat antavat mielikuvitukselle tilaa, maaston monimuotoisuus haastaa lasta tasapainoilemaan ja kiipeämään.

Tunteet hukassa -materiaalin mukaisesti luonto on osa tunnekasvatusta. Päiväkodin vieressä olevaan metsään on nimetty Tunteet hukassa -alueita.

Talvella tavoitteena on käyttää Leijonakodan takana olevaa hiihtolatua sekä Mustikkatassun ja Yhtenäiskoulun luistelulenttiä. Kesällä koulun kentällä voi harjoitella yleisurheilun alkeita.

Lisäksi Leijonakota ja kirjasto on käytettävissä erilaisissa toiminnoissa. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä mm. Reissupolun, kirjaston ja kunnan liikuntatoimen kanssa.

4.2 Leikkiympäristöt oppimisen tukena

Leikkien suunnitteluun, rakentamiseen ja arviointiin osallistuvat lapset ikänsä ja kehityksensä mukaisesti. Leikkejä rikastutetaan lasten ideoilla ja kasvattajien havainnoilla.

Leikkiä arvostetaan ja sille annetaan aikaa.

Vapaan ja ohjatun leikin havainnointi antaa tietoa lapsista ja leikin kehityksestä. Havaintojen pohjalta leikkiä ohjataan. Kasvattajien tehtävänä on luoda lapsille turvallinen ympäristö harjoitella vuorovaikutus- ja neuvottelutaitoja sekä tukea lapsen mielikuvitusta. Leikin aktiiviseen havainnointiin pyritään etsimään työkaluja.

Kasvattajien tehtävänä on olla mukana leikeissä joko leikin rikastajana, kiusaamistilanteiden ehkäisijänä, leikin ohjaajana tai havainnoijana. Lapsille tarjotaan myös ohjattua leikkiä vertaisryhmässä.

Huomioimme leikin mahdollisuuden siirtymä- ja odotustilanteissa kokopäiväpedagogiikan näkökulmasta.

4.3 Paikka rauhoittumiselle

Lapsille tulee mahdollistaa aika ja paikka rauhoittumiseen ja lepoon. Tiloja muuntelemalla otetaan huomioon lasten erilaiset ja yksilölliset levon ja rauhoittumisen tarpeet.

Lepotiloiksi tarkoitettuja tiloja voidaan suunnitella ajatuksella ”Lepola ja Rentola”, jolloin toisessa tilassa lapsilla on mahdollisuus nukkua ja toisessa tilassa voivat hetken rentoutua ne lapset, jotka eivät nuku tai eivät huoltajien toiveesta tarvitse päiväunia.

5 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPPIMISEN ALUEET

Toiminta pyritään suunnittelemaan ja toteuttamaan laaja-alaisesti. Lasten ja perheiden ideoita huomioidaan suunnittelussa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon toimintakulttuurin ja oppimisympäristöjen kehittämiseksi sekä kasvatuksessa, opetuksessa ja hoidossa.

Pienryhmätoiminta on oleellinen toimintamuoto lasten havainnoinnissa, oppimisen tukemisessa ja pedagogisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Toiminnan suunnittelussa huomioidaan seuraavat suunnitelmat:

- Mäntyharjun kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
- Mäntyharjun kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma
- Hyvinvointisuunnitelma
- Talousarvion tavoitteet

Toimintavuonna 2023–2024 varhaiskasvatuksen pedagogisena teemana on **luonto, leikki ja liikunta**.

- Luontokasvatus mahdollistaa tutkivan työtavan ja erilaisten projektien toteuttamisen niin ulkona kuin sisällä. Luonnossa liikkeessa lapset hyötyvät myös moninaisista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista.
- Leikille annetaan aikaa ja leikkiä arvostetaan
- Lasten liikkumista tuetaan ja monipuolistetaan leikkien, pelien ja ohjatun liikunnan avulla.

Varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten identiteettien kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kehittymistä.

Tavoitteena on kehittää kielitietoisuutta, rikastuttaa sanavarastoa, vahvistaa ilmaisua, harjoittaa kuuntelemisen taitoa ja harjoittaa monilukutaitoa.

Toimenpiteet:

- Lukulumo -lisenssin hyödyntäminen suunnitelmallisesti ja pedagogisesti kaikenikäisten lasten kanssa. Sovelluksen avulla huomioimme lasten kielitietoisuutta, tuemme erikielisten lasten äidinkieltä, laajennamme suomen kielen sanastoa sekä vahvistamme sanavarastoa
- KiLi -kerho /Kieli ja Liikunta -kerho
- S2 -ohjaus mm. kuvatuella avulla
- Roihusten perhe -materiaalin käyttäminen osana sanavaraston rikastuttamista
- kuvat kielen tukena; erilaisten siirtymien, tuokioiden ja leikkien kuvittaminen otetaan käyttöön kaikissa varhaiskasvatuksen ikäryhmissä. Ohjeiden pilkkominen ja päivästruktuurin kuvittaminen tukemaan lapsen oppimista niin päivähoitossa kuin vuorohoidossa
- monilukutaidon kehittäminen erilaisten sovellusten, merkkien ja symbolien avulla
- kehittämistyö kirjaston kanssa; keskiviikon kiva kirjakahvila 27.9. ja 8.11.2023. Toiminnan tarkoituksellisuutta tarkastellaan ennen vuoden vaihdetta ja päätetään jatkosta tai toiminnan kehittämisestä
- Lukeva varhaiskasvatus -pilotin kooste ja mahdolliset jatkotoimet
- Mediakasvatusviikko
- Pelikasvatussuunnitelman käyttöönotto

Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön.

Tavoitteena monipuolinen musiikkikasvatus, laulujen ja lorujen käyttö ilmaisun keinona, kuvien ja taiteen tekemisen mahdollistaminen, itseilmaisu draaman ja liikkeen avulla.

Toimenpiteet:

- Pihamusiikki -materiaalin avulla mahdollistamme ja rikastamme musiikillista ilmaisua.

- päiväkodin yhteiset Tassutuokiot – harjoittelempa esiintymistä, esitysten kuuntelemista ja arvostamista
- laulut, lorut päivittäin
- monipuolinen, pehmeiden ja kovien materiaalien käyttö
- saduttaminen ja satuhieronta
- Kike -hanke; Kirjastosta kulttuuri- ja elämyskeskukseksi. Kirjaston monipuolinen käyttö myös oppimisympäristönä.
- Mäntyharjun kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma osaksi toiminnan suunnittelua.

Minä ja meidän yhteisömme

Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Oppimisen aluetta tarkastellaan eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista.

Mäntyharjun kulttuuripolussa (kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen) varhaiskasvatuksen syventävänä tasona on tutustuminen Mäntyharjun rakennettuun kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristökohteisiin.

Toimenpiteet:

- järjestämme yhteisöllisiä tapahtumia tai juhlia, joihin perheet ovat tervetulleita
- lasten ottamat kuvat ja videot dokumentoinnin välineenä
- digilaitteet: BeBot, iPad ja erilaiset pedagogiset sovellukset, minimikrofoni
- kalenterivuoden juhlien viettäminen
- yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
- Lasten oikeuksien viikko
- viiskariretki Taidekeskus Salmelaan keväällä-24
- kevään eskaritoiminta

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta.

Toimenpiteet:

- retket lähiympäristöön
- kannustamme kestävään kehitykseen, esim. kierrätys, energian kulutus, ruokahävikin vähentäminen
- Liikenneturvan materiaali liikennekasvatuksessa
- Luontolive –palvelu

Kasvan, liikun ja kehityn

Kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuden liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle.

Tavoitteena on Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelman mukaisesti liikunnan lisääminen kaikissa arjen tilanteissa.

Toimenpiteet:

- Ilo kasvaa ulkona -hankkeen myötä saadun Tunteet hukassa -metsäseikkailumateriaalin hyödyntäminen vuositeemassa laaja-alaisesti
- kannustamme lapsia omatoimisuuteen lapsen ikä ja kehitys huomioiden
- noudatamme Makuuakko -diplomin mukaista ruokakasvatusta
- ruokakasvatushankkeen pohjalta myönteisen ruokapuheen kehittäminen
- ruokailun yhteiset pelisäännöt; linjaukset ja perustelut
- harjoittelemme itsesääätelyä, rauhoittumista ja keskittymistä satuhieronnan avulla
- Arkiseikkailu -tapahtuma
- Unelmien liikuntapäivä
- Jekku Jänön seikkailut -viikko
- Liikkuva varhaiskasvatus – Nykytilan arviointi
- perheiden osallistaminen tapahtumiin ja tempauksiin, jotka tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia.

6 MONIALAINEN YHTEISTYÖ, TIEDOTTAMINEN JA MUU VIESTINTÄ

6.1 Monialainen yhteistyö

Yhteistyö hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden kanssa

- kaksi kertaa vuodessa Lapsen tuen tiimi, jossa mukana hyvinvointialueen erityistyöntekijöitä ja varhaiskasvatuksen ammattilaisia
- tuen järjestäminen, varhaiskasvatus avoimuuden tukitoimena
- neuvolan terveydenhoitajalla mahdollisuus 4-vuotisneuvolan Lene-testien tekemiseen päiväkodissa
- pelastustoimen kanssa vuosittain olleet poistumisharjoitukset.

Kunnan sisäinen yhteistyö:

- kulttuuripalvelut, kirjasto, Kino; lasten kulttuuripalvelut
- tekninen toimi; toimivat tilat ja liikuntamahdollisuudet
- esi- ja perusopetus; nivelvaihe
- koulun iltapäivätoiminta; henkilöstön yhteiskäyttö ja toiminnan toteuttaminen yhdessä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen kanssa
- viestintätiimi (kehittämisen kohteena varhaiskasvatuksen viestintätiimin perustaminen)

Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa:

- Reissupolku; mahdollinen talvitempaus
- Seurakunta; katsomuskasvatus, kirkkovuoden juhlat
- Maataloustuottajat; ruoan matka pellolta pöytään
- EsLi ja Virkistys; liikuntakasvatus

6.2 Yhteistyö ja tiedottaminen huoltajille

1) Tervetuloa varhaiskasvatukseen infopaketti:

- varhaiskasvatuksessa aloittava perhe saa tuhdin tietopaketin varhaiskasvatuksen toiminnasta ja linjauksista
- aloituskeskustelu lapsen kotona tai varhaiskasvatuksessa
- huoltajan ja lapsen yhteiset tutustumiskäynnit varhaiskasvatusryhmässä

2) Varhaiskasvatuksen johtajan syystervehdys:

- varhaiskasvatusjohtaja lähettää perheille syksyllä tervehdyksen varhaiskasvatuksesta, jossa avataan mm. tulevan toimintavuoden painopistealueita, teemoja ja tavoitteita toimintasuunnitelman pohjalta

3) Yhteistyö huoltajien kanssa on päivittäistä:

- kuulumisten vaihto lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Aamulla tuontitilanteessa vaihdetaan kodin kuulumiset. Hakutilanteessa lapset osallistuvat kertomaan päivän kuulumisista.
- Daisyn muistutusominaisuus, johon voidaan kirjoittaa oleellisia tapahtumia ja kuulumisia. Muistutusten kirjaaminen on tärkeää erityisesti vuorolasten osalta.
- tarvittaessa kuvat ja tekstiviestit vanhemmille lapsen ensimmäisinä hoitopäivinä
- vasupuut, pedagogiset ikkunat tms. toiminnan dokumentointi
- lapsen vasukeskustelut 2 kertaa vuodessa ja/tai lisäksi tuen tarpeen arvioinnin mukaan

4) Tiedottaminen perheille Daisyn avulla:

- Daisyn ilmoitustaulun ja lupakyselyjen käyttöä tulee edelleen kehittää aktiivisemmaksi.
- kuukausisuunnitelmat ja -kirjeet lähetetään Daisyn kautta. Kuukausisuunnitelma löytyy myös ryhmien eteistiloista.
- valokuvat kasvunkansiossa

5) Eteisinfot:

- ryhmien ilmoitustaulut, ovi-ilmoitukset
- kuukausisuunnitelma
- henkilöstön esittely
- esitteet ja suunnitelmat
- kunnan info-tv

6) Toiminnalliset tapahtumat ja juhlat:

- teemoitettu vanhempainilta syksyllä. Tavoitteena on saada vuorovaikutteinen ja toiminnallinen ilta esim. lapsiperhepalveluiden kanssa.
- jouluna ja keväällä toiminnallinen juhla
- muut pihatempaukset

7) Toiminnan näkyväksi tekeminen:

- varhaiskasvatuksen viestintätiimi
  - o Instagram-tilin luominen tarinallistajana
  - o lehdistö
  - o Daisyn ilmoitustaulu ja viestintä

7 LAPSEN TUKI

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty.

Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet.

Tuen tarpeen arviointi, tuen antaminen sekä toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnsä ja vastuidensa mukaan.

Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa:

- Varhaisen tuen varmistamiseksi teemme yhteistyötä erityistyöntekijöiden kanssa (mm. neuvola; LENE ja 4 v-kaavake, varhaiskasvatus lastensuojelun avohuollon tukitoimena)
- tuen käsikirja, johon avattu tuen prosessi, lomakkeisto ja pedagogisen tuen arviointia
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi ryhmissä
- vieraskielisten lasten S2-ohjaus

Tuen muotoja päivittäin:

- Kannustava ilmapiiri: kehuminen, kannustaminen, kiittäminen, onnistumisten huomaaminen
- Toiminnan ennakointi (säännöllinen päiväjärjestys, kuvitetut viikko- ja päivästruktuurit, rutinit ym.)
- Kasvattajien johdonmukainen toiminta
- Yhdessä sovitut lapsiryhmän pelisäännöt
- Oppimisympäristön järjestelyt niin, että ne tukevat esim. lasten oppimista leikin, yhdessä tutkimisen ja vertaisoppimisen kautta
- Päivittäiset arjen tilanteet oppimistilanteita (pukeminen, ulkoilu, ruokailu, siirtymätilanteet)
- Pienryhmätoiminta, joka mahdollistaa yksilöllisemmän tuen ja havainnoinnin, keskittymisen sekä työskentely- ja leikkirauhan
- Päivän eri toimintojen ja tilanteiden jäsentäminen kuvin, piirtäen ja tukiviittomin
- Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehityksen tukeminen

1) Jokaisella lapsella on oikeus tulla ymmärretyksi

Toimenpiteet:

- Kaikkien lasten osallistumisen ja kommunikoinnin tukena ryhmissä käytetään erilaisia kuvia
- Kuvitetulla viikko-/päiväsuunnitelmalla tuemme lasten osallisuutta ja ennakoimme lasten orientoitumista viikon/päivän tapahtumiin
- Vuorolasten kuvitettua päivästruktuuria käytetään päivittäin (iltaisina ja viikonloppuisin) hahmottamaan illan tai viikonlopun struktuuria
- Myös tuokioiden eri vaiheiden pilkkominen kuviksi tai laulujen sanojen kuvittaminen on mahdollista

2) Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen nivelvaihe

- yhteistyö keväällä esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa vuosikellon mukaisesti
- yhteistyön vahvistaminen joustavaksi ja lapsilähtöiseksi

Toimenpiteet:

- kevään tutustumisretket esiopetukseen
- esiopettajien vierailu päiväkodilla
- minieskaritoiminta ja kokemusasiantuntijat

8 DOKUMENTOINTI, ARVIOINTI JA LAADUN KEHITTÄMINEN

Pedagogisessa **dokumentoinnissa** käytämme erilaisia tapoja. Henkilöstön omassa käytössä olevaa dokumentointia on mm. havaintokansiot, pienryhmäkansiot, tiimipalaverien muistiot (1 x viikko), pedagogisen iltapäivän muistiot (1 x kk). Lisäksi henkilöstön tekemää muuta dokumentointia ovat tiimisopimus ja ryhmävasu.

Huoltajille näkyvää dokumentointia ovat mm. lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, kuukausisuunnitelmat ja lasten kasvun kansiot.

Lasten kuvaamat valokuvat ja videot sekä muut ilmaisun muodot ovat osa pedagogista dokumentointia.

Henkilöstön oman työn **arviointia** tehdään yksilötasolla koko ajan, mutta myös strukturoidusti toimintavuoden aikana. Työn arviointia tehdään myös mm. kehityskeskustelussa.

Tavoitteena on myös ottaa käyttöön Karvin Valssi – Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä. Valssi on kansallinen laadunarviointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tukea järjestäjiä ja palveluntuottajia laadunhallinnassa. Valssi on monipuolinen digitaalinen palvelu, jolla voidaan toteuttaa arviointitiedonkeruita, saada toimijakohtaisia arviointiraportteja, tuottaa arvioinnin toimipaikkakohtaisia yhteenvetoja sekä julkaista toimijan lakisääteisiä arviointituloksia. Tavoitteena on ottaa Valssista 1-2 työkalua käyttöön toimintavuoden 2023-2024 aikana.

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoituksena on toiminnan **kehittäminen**. Arvioinnin tulee olla systemaattista. Ryhmäkohtaisiin toimintasuunnitelmiin kirjataan arvioinnit kuukausitasolla. Koko toimintavuoden osalta arviointi kirjataan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaan.

Pedagogiikan kehittämisessä painotetaan **kokopäiväpedagogiikan** toteutumisen mahdollisuuksia eri ikäisten lasten ryhmissä. Tavoitteena on huomata perushoito- ja siirtymätilanteiden pedagoginen merkityksellisyys sekä tehdä arjen pedagogiikka näkyvämmäksi. Lastenhoitajien laatiman Arjen pedagogiikan linnan käyttöönottoa vahvistetaan jokaisessa tiimissä.

Arviointia kerätään lapsilta mm. haastatteluilla, kyselyillä tai tähtihetkillä. Huoltajilta palautetta toiminnasta saadaan erityisesti vasukeskusteluissa sekä vanhempainilloissa tai muussa sähköisessä palautteessa.

Toimintavuoden aikana lapsen tuen prosessin näkyväksi tekemiseen pyritään kehittämään jo olemassa olevista työkaluja henkilöstön käytännön työn ja dokumentoinnin tueksi. Myös monialaisen yhteistyön ja palaverikäytäntöjen tehokkuuteen sekä dokumenttien arkistointiin kiinnitetään huomiota.

Teams-alustan kansioita käytetään pedagogisen dokumentoinnin säilönä sekä sähköisenä ideapankkina (esim. liikunnan, musiikin ja katsomuskasvatuksen vuosikellot).

Varhaiskasvatuksen sisäisen arvioinnin kohteena:

- pedagogiset tavoitteet vasun näkökulmasta
- kokopäiväpedagogiikka ja lasten osallisuus
- tiimityöskentely ja vuorovaikutus
- tuen vaikuttavuus

9 HENKILÖSTÖN KOULUTUS JA TYÖHYVINVOINTI

Koulutus:

Syksyllä 2023 pidetään kokonainen suunnittelupäivä, jossa laaditaan toimintavuosisuunnitelma ”Me kaikki yhdessä”. Suunnittelussa otetaan huomioon:

- henkilöstön vahvuudet
- laaja-alaiset ideat eri ikäisille neljännesvuosijaksoina (musiikki, liikunta, käden taidot jne.)
- vuorohoitopedagogiikka
- laaja-alainen ja pedagoginen tilasuunnittelu

Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutussuunnitelmassa on toimintavuonna 2023–2024 Lapsen mieli -koulutus ja mahdollisesti MiniVerso-koulutus.

Lisäksi on sovittu pelastuslaitoksen kanssa alkusammutuskoulutuksesta ja poistumisharjoituksesta syksyille 2023.

Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua esim. maksuttomiin Avin koulutuksiin, joita järjestetään pitkän toimintavuotta. Lisäksi koulutussuunnitelmassa ja talousarviossa on varaus Varhaiskasvatusmessuille osallistumiselle (4 henkilöä). Koulutukselliset messut pidetään Helsingissä lokakuussa 2023. Jyväskylässä järjestetään lapsen tueksi -messut, joihin varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen johtaja osallistuvat.

Kevättoimintakaudella 2024 järjestetään lakisääteisenä täydennyskoulutuksena Hirvensalmen varhaiskasvatuksen kanssa Huomaa hyvä -koulutus.

Työyhteisön pedagoginen keskustelu:

Varhaiskasvatusta koskeva lakimuutos tuli voimaan 1.6.2023 lähtien. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986), ns. tasa-arvolaki, tuo varhaiskasvatukseen veloitteen laatia toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa laatimaan toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman. Syksyn-23 aikana työyhteisöilloissa ja pedagogisissa iltapäivissä varhaiskasvatukseen laaditaan toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Lisäksi työyhteisöilloissa ja suunnittelupäivässä tehdään tiimisopimukset.

Seutuyhteistyötä kehitetään siten, että Mäntyharjun kunnan ja Hirvensalmen kunnan varhaiskasvatuksen opettajille varataan aika tunnin mittaiseen pedagogiseen kahvilaan kaksi kertaa toimintakaudessa. Tapaaminen järjestetään etäyhteydellä Teamsin avulla.

Hyvinvoiva työntekijä:

Yhteistyö työterveyden kanssa jatkuu. Työterveystarkastukset ja influenssarokotukset on mahdollista toteuttaa päiväkotia Mustikkatassussa. Työfysioterapeutin vastaanotot jatkuvat syksyllä tarpeen mukaisesti päiväkodilla.

Tarvittaessa järjestetään työnohjausta moniammatillisesti tai jokin yksittäinen ryhmä huomioiden.

Jouluna henkilöstölle tarjotaan jouluinen iltapala jossakin Mäntyharjun ravintolassa tai muussa sovittuun paikkaan. Keväälle-24 suunnitellaan henkilöstön toiminnallinen virkistysilta. Suunnittelusta vastaa juhlatoimikunta.

Varhaiskasvatuksessa työskennelleet ja nyt eläkkeellä olevat työntekijät kutsutaan vuosittaiseen tapaamiseen joulun alla.

Keväällä 2024 juhlimme 10-vuotiaasta päiväkotia Mustikkatassua.